

קלח:

עין משפט
נר מצוה

יֵשׁ נוֹחֲלִין פֶּרֶק שְׁמִינִי בְּבֹא בִתְרָא

מסורת הש"ס

(א) רחצה. יעז"ך, (ב) כחוצות
(ג) לעיל סג: סד. ערכין
יט. (נמיר ז:). (ד) [לנקמן קסד.
יבמות קו. כחוצות כל.
סנהדרין ג:]. (ה) יבמות קו:
(ו) [מלשון חוספות ד"ה מ"ט
מדרבא וכו' אל"כ מ"ט ערכין
מסו דחיישינן ל"ד טועין
והא העמיין מ"ט לא נראה
יפה דל"ג והדין עמהם
כמבואר להמעין].

מוסף רע"י

[illegible]

מוסף תוספות

א. דערע אים מער
לעבנס ריין דערע
באטעס זאלן ביי יסאל
אלס אס היירעס ביי
האשון. פון היירעס ינעם
ג. דערסין בריוו ר
סחורה אל היינען ביי
טועס זכר, האל אל
עלעס אין חושנין אל
טועס שמו יתבו חס
אל זכר, דפשיט
עלעס אל יתבו
ואשמודעוהי, דעדו
שק אל יידו. ש.

יג

קינו גרשום (דערש)
שאל היסקין, ובו ערים
שחייו חזרה אלע לפני
אלא חזר ואלע אל
היסקין לכתוב אל חליצה
יתבו אל אס אל חליצה
אל מיאון כתבו אל וז
אל שני אל חליצה ויתבו
אל שני מכריז ויתבו
אל שני מכריז ויתבו.

דבינו גרשום (המשך)

שלא הספיקו. ובא עדים
שהיו באותה חליצה לפני
ב"ד אחר ואמרו ב"ד לא
הספיקו לכתוב גט חליצה
אתם גט חליצה
או גט מיאון כותבין לה זה
ב"ד שני גט חליצה ומיאון
ע"פ שאין מכירין היבם.

מח' שנה מדברא דאמר רבא אין חוצצין אלא אם כן מכירין משום דחיישינן לבית דין מועין. פירוש אם היו חוצצין אע"פ שלא הכירו היו סבורין בית דין אמר שהכירו בית דין לאשון וימירוהו לשוק על ידי אומה חלילה ולא גרסי' מח' שנה מדברא דאמר רב

סחורה ואי גרם הוי כמו וכו' וממילתיה דרבא קפריך כפירוש רבינו

שמואל והבי איתא צפרק מצות חליטה
(יבמות דף קי. וס.) צפרקא יטנים
אמר רבא אמר ר' חסדא
ר' הונא חוטין אע"פ שאין מברין
ואין חוששין לבית דין טועין כשעידו
בבית דין אחר שחללה או שמאנה
שמיטרו ע"י חליטה ומחולין זה שדעו
בבית דין הראשון לא הכירו ורבא
דידיה אמר אין חוטין כלל אלא אם כן
מברין לחושין וצוין דין טועין
דפרשית ורש"י גרס צפרק מצות
חליטה (דע) איפכא צהיה דרב
צפרק לחושין בבית דין טועין
ובההיא דרבא אין חושין ופירש
דקאי אלפיכא אין רוצין שאם כתבו
לה עדים גט שחללה או מיאנה ולא

הגהות הב"ד

(ח) רש"ם ד"ה ידו וכו' שאל מחלה. נ"צ כלומר לאפוקי היכא דעשאה שותף בין הצנים ושתקה דמחלה לו כתובת? זכך כלעיל בדף קל"ב: (צ) ד"ה ולא את הדות וכו' ראצ"פ: (ג) ד"ה אינו זכרין וכו' אל"כ הכירו דהלכך אינו זכרין: (ד) תוס' ד"ה ממי שנו וכו' שראו שחללה גט חליצה אע"פ שאין מכירין:

רבינו גרשום

בהלכה וחולנו ואע"פ שלא הכירו וקשה להשתמש לא היו צ"ד טועים דרב סמוריה דרבא שזין צידת דין טועין סמויליה דרב סמורה היינו צ"ד אחר ודרבא היינו צ"ד הראשון ועוד דלפי גירסת רש"י צריך למיגרס הכא מאי שנא מדרבא אמר רב סמורה סמויליה דרב סמורה פריך ומיהו יש ספרים דגרסי הכי אנל אין נראה לר"י אלא כמה שפירש ובגריסן

נראה לר"י אלא כמה שפירש וכגירסת הספרים ישנים דמאות חלינה^ב:
והתניא

מרע לתבוע ללוה אלף דחייס רבי מאיר לביט דין טועין שיהו
ר'א: **הנכסא אין חוששין לביט דין טועין**. אלף כותבין אע"פ שאי
אין חוללין כו'. וליג' דלמחר רבא אמר דר כסורא אמר דר הונא ד
ממוס ק[א]. אבל רבא דדידיה אמר אין חוללין כו'. ואי גרס לה הוי גרס
כו' ורבא דדידיה אמר אין חוללין כו'. וארבעא אמר גמרא וספרי
חוללין אלא ר"כ מביינין. יבס ויבמה שבאו לפגמנו לתלון ואין אנו יודעין
לכ"ד טועין שאס תבא לינשא לכ"ד אחר ע"י חליטת כ"ד ראשון שחללו
ראשון אלא"כ היירו שזה יבמה ולא ידעו הכלה וזו שחוללין אע"פ שאי
אין ממאלין אין בית דין מפקדין למיחולן וסבירי שניהם מהאי צד
גט של חליטה ויהיה להסירה אע"פ שאין מכירין דלא ודאי חליט כ"ד
מפלוני חליטו לא כתבו זו ואשמועינהו נקט עבדות זו **מאי טע**
דפרשיית שאס אתה אומר חוללין בלא מכירין יטעו בית דין שני
הכלכה וזו וסבורין חוללין אע"פ שאין מכירין ולעיל גמי ימחשו ל
דינא לא דייקין כלומר טעני חליטה ומיחולין לפיכך תקנו אין חוללין
ותנא לא חיישין לכ"ד טעני שיעשו כ"ד שני לומר כי יפה חוללין
ומיחולין כו'. **חששנין בסנהדרין** (דף קטו כ"ד) במילתא ושפיר עבר
מרע לא יטעו כ"ד לומר לא כתבו עדים אלף אס כן היירו אלף ידע
טועין דכפסיק דרמי: **מתני'** **האז הונא ומארינ'** **הכותב נכסיו** ל
והלכך מארינ' האז בחייו פטור שחלו כלל מי שירלה אבל מה ש
זנו מקבל מתנה. ודוקא זנו אבל הכותב נכסיו לאחר חליט **מאי**
אמר שקריא אלף זנו יותר מאחר ויכי מוכח בגמרא [לשט]: **מה**
אם שהיה תלוש הרי זה של יורשין אבל המחובר הרי הוא של

ידה על העליונה ⁶ רצה נוטלת ⁶ רצה נוטלת
 כתובתה ⁷ ושכיב מרע שאמר תנו מאתים
 וזו לפלוני בעל חובי כראוי לו נוטלן ונוטל
 את חובו ואם אמר בחובו נוטלן בחובו
 משום דאמר כראוי לו נוטלן ונוטל את חובו
 ודלמא אמר לו בחובו קאמר אמר רב
 נחמן אמר לי הונא הא מני רבי עקיבא היא
 דייק לישנא יתירא דתנן ⁸ ואלא את הבור
 ואלא את הדות אף על פי שכתב לו עומקא
 ורומא צריך ליקח לו דרך דברי רבי עקיבא
 וחכמים אומרים אין צריך ליקח לו דרך
 ומודה ר"ע בזמן שאמר לו חוץ מאלו
 שאינו צריך ליקח לו דרך אלמא כיון
 דלא צריך וקאמר למפוי מלתא קאתי הכא
 נמי כיון דלא צריך וקאמר למפוי מלתא
 קא אתי: ת"ר שכיב מרע שאמר מנה יש
 לי אצל פלוני ⁹ ההעדים כותבין אף על פי
 שאין מכירין לפיכך כשהוא גובה צריך
 להביא ראיה דברי ר' מאיר וחכ"א אין
 כותבין אא"כ מכירין לפיכך כשהוא גובה
 אין צריך להביא ראיה אמר רב נחמן אמר
 לי הונא תנא רבי מאיר אומר אין כותבין
 וחכמים אומרים כותבין ואף רבי מאיר לא
 אמר אלא ¹⁰ משום בית דין טועין אמר רב
 דימי מנהרדעא ¹¹ להלכתא אין חוששין לבית
 דין טועין ומאי שנא מדרבא ¹² דאמר רבא
 אין חולצין אלא אם כן מכירין ¹³ ואין ממאנין
 אלא אם כן מכירין ¹⁴ לפיכך כותבין גט חליצה
 ויגט מיאון ואע"פ שאין מכירין ¹⁵ (מ"ט לאו)
 משום דחוששין לב"ד טועין לא ¹⁶ ח"ד בתר
 בית דינא לא דייקין בית דינא בתר עדים
 דייקין: **מתני'** ¹⁷ האב תולש ומאכיל לכל
 מי שריצה ומה שהניח תלוש הרי הוא של
 יורשין: **גמ'** ¹⁸ תלוש אין מחובר לא
 והא

זרים ישנים דמאות חליפה¹:
ואתניא
אחרת אלא שטר זה יתקיי
לו להודות לדברי חכמים

ידע על העלויות. וכגון (6) שלא מחלה לו בכך: לא אם הסבור שבצית: ולא אם הדות. שבצית. אינן מורין בכלל בית (7) דאף על פי שסתב לו עומקא ורומא של בית דתשמיש הן כפני עממין ולא אחני עומקא ורומא אלא למקני עומקא ורומא כדלמרחן בפרק

הנוכח את היות דמסתמא לא קני
אזיש עומקא ורומא: וריד למורכ
ליקח לו דרך. לצורו ולידו ששיר
לעזמו דמוכר ענין יפה מוכר ולא
שיר לעזמו דרך: שאין צריך. דהא
חזן מאלו לא הוה צריך למימר למעוטי
בור דמות דהא מסתמא לא קני להו
לוקח אללו לטפוי לו שיוך דרך לצור
ודות עזמו נתיקין. ומיירא בזמן
מודו דכל לשנא יתירא לטפוי אמי
היכא דליכא מידי לטפוי כי היכא דהך
צריינא הוה דלמנין הא מני דרי
עקיבא היא לאו דוקא דהוה רבין
לרנן אלא משום דלשכתן צריינא
עקיבא בדיא דדריש לשנא יתירא
מוקי לה כר' עקיבא: העדים כותבין.
מה ששומעין וזכרון עדות שהיה
פשוטו שאמר פלוני שביע מעט
פשוטו חייב לו מהה ומה ששמוע
כתבנו וחתמנו: אע"פ שאין כותבין.
את הלוה או אם נתחייב לו כלום אם
לא: לפיכך. שנמתו חכמים רשות
לעדים לכתוב מה ששמוע אף על פי
שאין ידועין אם אמת אם שקר
צריכין היתומים להביא ראיה לגבות
מאותו פלוני דעדים הללו מה ששמוע
מפי השעיר מרע כתבו והם לא ידוע
אם ממש דבריו אם לאו: והעדים
אומרים אינו כותבין וכו'. דהיינו

אין חוששין לבית
הדרבא^ט דאמר רבא
מכירין יואין ממאנין
בך כותבין גמ חליצה
מכירין^ט (מ"ט לאו)
טועין לא יב"ד בחר
ית דינא ב"ד עדים
תולש ומאכיל לכל
תלוש הרי הוא של
אין מחובר לא
והא

אחרת אלף שטר זה יתקיים בחותמיו: ואף ר' מאיר. מן הדין היה לו להודות לגבי חכמים ולומר כותבין משום דלין פנאי לנשיבין שהעדים לא כתבו אלף אס כן הכירו ולפיכך לירושל' להביא יורירין כרב נחמן אליבא דרבנן: ה"ג מאי שנה מדברא דאמר רבא הוה חולצין ומתאלין א"ע"פ שאין מכירין קאמרי בפרכא מרות חליה ומאי שנה מדברא דאמר רבא אמר רב סחורה אמר רב הונא חולצין ש הא דפקקין להכחא אין חוששין מדברא דר"ל חוששין: אין יא יצמא א"ה טוקקין להס ב"ד לחלוץ כדמפרשי טעמא לקמן דחיישין בלא הכרה איתורא ב"ד שני פלי שני טועין לומר לא חללו לא דמי דמי וכיכירין הלכך תקנו דלין חולצין אלא"כ מכירין ובה"ג איכא למימר נמי א גופיה: לפיכך. כיון שאין חולצין אלף אס כן מכירין כותבין עדים ור כשהלכו ומיאלו והלכך לא כתבו לה עדים ראינו שחללו ומיאלה אין חולצין אלף אס כן מכירין לאו משום דחוששין לבית דין טועין יצאה בלא בדיקה סהיו סבורין לא חללו אלף אס כן מכירי טוענין דין טועין ולימא אין כותבין כרבי מאיר: ומשני גי' דינא צבר שי ואלו אס כן מכירין שאם אתה אומר חולצין אף על פי שאין מכירין ד ראשון שחללו ב"ד שני צבר ד ראשון לא דייק דכיון דחלילה ליה ומיאלו: גי' דינא צבר עדים דייק. וכלהו גבי חוששין צב"ד ואחרי העדים אין הכרח צבר אס לאו. וכן הוה א"ע"פ חולצין ב"ד לאחר מותו (לעיל ק"ל). קאי דאקני ליה גופא מהיום ופירי לאחר מיתה מחובר לקרקע בשעת מיתה א"ע"פ שצומד לתלוס הרי הוא של יצא מחובר לקרקע בשעת מיתה הרי הן של יורשים שדעתו של יצא מיהו יורשין. ולא נקבל מיתה לבדו: גב' ומקשינן שנתא אס. וכל מיתה דכופה של קרקע דמי ואקנייה יצאה לאחר מיתה:

פ"ג

[illegible][illegible]

^[א] [תוספת: תמונת פייג"ה]

^[ב] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[ג] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[ד] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[ה] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[ז] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[ח] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[ט] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[י] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[יא] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[יב] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[יג] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[יד] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[יז] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[יח] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[יט] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[כ] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[כא] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[כב] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

נשאת הבת אלמנתו בנות מנכסיו. אפי"ג דלמור רבנן בעל מנכסין אשמו לוקח הוי וקיימא לן אין מליצין למון האש מנכסים משועבדים, חכא שויתו רבנן כירוש משום פסולת דלמנה, ויחי משום כי שמתין (בתובנות סט).

^[כג] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[כד] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[כה] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[כז] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[כח] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[כט] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[לא] יש מי שפירש בשברא מילבוס על משי. שיעורין, ועין דפרי"ש.

^[לב] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[לג] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[לד] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[לז] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[לח] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[לחא] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

בבב האב שיהא יכול להורישין לשאר בני אפי"ג גדולו הפירות בחייו: והתנן: שמיא את המחבור ללוקח. אדם שמכר שדה לחבירו, לטוף " שנים אלא בתוך " וכשתשלימו " שנים היה בתבואה של מוכר מחבורין לקרקע ועדיין לא נגמרה ביטולין " אומרים בדבתי הקרקע דמיין ומגורין ללוקח אלא שמיא אותן מחבורין ללוקח והוא קונה אותם משום דברשותיה דמוכר גדלו. אדם שאי את הדנית פירות מחבורים בחיי אביהן גדלו והוא אלא היה ברשות מחבורין ויורשין ואיכא נתיב גזית בדידיהו שבעות מוות מן הנכסים מרובין דמתנן בריש פירקין דלקמן [נ"ע] הנכים יירשו והבעות מוות דהכי הוה תנאי כתובה בן נוקבן דיהוין ליכי מינאי איוון ממנכסי כו' [תמונות נכד:] [ואין נוונות ^[א] מן הנכסים. הקטנות מן הגדולות דממקום שהן וירשות כל הנכסים ליכא תנאי כתובה דמוון בן נוקבן: ^[ב] גדול אחי. שנושא ונותן בנכסים ואיכא הנאה לימתי כי ממכסי מלבושים נאים כי היכי דלישתמעו מיליה: **מאי דעבד עבד**. ולא יטלו כנגדו ומיהו לכמתלה אין לבזוז בממונן אחי כל כ"י: **בשרא**. אדם בטל שאין להם ריוח בדבר: **מאי קאמר**. דמתני' לפי משמעותה קשיא רישא לסיפא דקמיני רישא נשאו גדולים ישאו קטנים והדר תני אס אמרו קטנים דמשמע לא ישאו קטנים: **ועמדה וינסא**. והכניסה כל נכסיה לבעלה דדרך נשואה: **בעל לוקח פוי**. מי שזוירו רבנן בנכסי אשמו בין בחייה בין לאחר מיתתה דקין לוקח או דקין יורש ונפקא מינה לכל דינין החלוקין בין מקח לירושא כי הנך לקמן בשמעתין: **ישאו קטנות מצעל**. חלקם המגיעם. אלמנה יורש הוי: **ישאו קטנות לבעל**. מממון אביהן המונח ועומד עדיין בתפוסת הבית כנגד אותו ממון שנטלה הגדולה: ומקשינן **ופסני ר' חייא נשאו גדולות לבעל ישאו קטנות מצעל**. אלמא מיד הבעל מוציאם מכלל שהכניסה לו כל הממון ואפי' חלק הקטנות ושמע מינה מדמוציאין מידו דירוש הוה דאי לוקח הוה מלוה על פה הוה ולא טריף ממשעבדי. ומשני לעולם לוקח הוי מיהו מלוה בשטר היא האי פרנסת הקטנות דשאני פרנסת נשואין דאית לה קלא וכמלוה בשטר דמיא הלכך טריפא ממשעבדי ומוציאין אפי' מיד הלקוחות דגרסין ב' מילאת האשה [תמונות סט:] האמין ששיעבדו מוציאין אפי' מיד הלקוחות לפרנסה ואין מוציאין למזונות וכל שכן מן הירושין ולעולם אימא לך לוקח לא לענין לזונה ואללה וישאלת לא בגינן מצעל: **אמר ליה רב פפא לרבא**. דבעי למפשט מדרכי חייא ריש הוי: **לאו היינו דשלח רבין כו'**. ומהא איכא למפשט שפיר דירוש הוי: **אלמנאנו נוונת**. נתנאי כתובתה שך כתב לה והא תהא יתבא צביתי ומיתונא מנכסי כל ימי מיגר ארמלותין [סס נכד:] **ניוסא בנא**. והכניסה הנכסים לבעלה אלמנאנו נוונת מנכסיו: **מסא בנא**. וירשה בעל: **אמר רב יהודה כו'**. אמורא הוה: **ואמרו אלמנאנו נוונת**. דלעולם היא נוונת עד שנתשא או שתמצע כתובתה או שירלו הירשין ליתן לה כתובתה דלאמרינן בכתובות [סס:] **אי אמרס בשלמא**. בעל בנכסי אשתו אפילו צביה יורש הוי משום הכי קמיני נישאלת הבת אלמנאנו מונת מנכסיו דלע"ג דמוון האשה והצנות לא טרפא ממשעבדי דהיינו לקוחות מירושין מיהא גביא: **אלא אי אמרס לוקח הוי אמאי נוונת**. והתנן בהנזקין [גיטין ד' מה:] אין מוציאין למזון האשה והצנות מנכסים משועבדים מפני תקון העולם: **והא סנן**. בצבורות: **שאין חוזרין**. לבעליהן שאין חוזרין אלא ממכר: **בצבורא**. חלק בצורת הכזור דמפרש הסם [בסורות נכד:] ממנה קרייה רחמנא למא לו פי שנים [דפרי"ש סא]:

ה"ג והסניא שמין אס המחוצרין ללוקח. ובתוספתא דכתובות היא שנויה מכר הבן ומת האב אס יש בנכסים מחוצרים לתקיעות שמין לו ולעיל מינה קמני הכותב כל נכסיו לבזו לרץ שיכזוב מהיוס ולאחר מיתתה ופירושה הכותב כל נכסיו מהיוס ולאחר מיתתה לבזו והלך אותו הבן ומכר הנכסים הללו בחיי אביו ואחר זמן מת האב וזה הלוקח צנח בגופה של קרקע ואס יש בנכסים פירות מחוצרין לא וזה הלוקח אלא בגופה של קרקע אבל צפירות אע"ג דמחוצרים הן ליורשין הן לפיכך שמין אותו ללוקח וזומן דמיהן ליורשין: ומשני **כאן צננו**. מתני'

שכתב לבזו ולא מוכרן לאחר בחיי האב דלדעמו של אדם קרובה אלל בזו דמפרש לקמיה דלדעת בן אקני ליה גופא לאחר מיתתה עס פירות המחוצרין דלחיזו בזה איהו גופיה ולא לדעת בן שזיכה בזה הלוקח מבזו בחייו אי נמי הבן עצמו לא אקני ללוקח דהוא אחר אלא הגוף ולא הפירות אע"ג דמחוצרין: **כאן צאחר**. שמכרו הבן לאחר בחיי האב וה"ה אס כתבו האב לאחר מהיוס ולאחר מיתת שאין לו חלק בנכסים דמחוצרין: **מרתני' הניח בנים גדולים וקטנים**. דללא כתב נכסי מיירי: **מספרנסין**. לבזב וכסות: **נוונין**. מזונות ממס. ולפי שפרנסת הגדולים מרובין מפרנסת הקטנים ומוון הקטנים וטפולן מרובה משל גדולים לכן הוזכר לומר שהקטנים מעבדין על הגדולים מלהתפרנס והגדולים מעבדין על הקטנים מליוון מתפוסת הבית אלא חולקין בשוה ויתפרנס ויוון כל אחד מחלקו: **נשאו גדולים**. נשים ועשו לרבי חופה מתפוסת הבית לאחר מיתת אביהן קודם חלוקה ישאו גם הקטנים כמו כן קודם חלוקה: **ואס אמרו קטנים**. לאחר מיתת אביהן הרי אנו נשואים עמה כמו שנשאלת אסם בחיי אבינו: **אין שומעין לסס אלא מה שנתן לסס אביהם**. בחייו נתן והכי מפרש לה בגמ': **הניח בנים**. ולא צריכ' גדולות וקטנות **כו'**. והי מיפרשא כולה דכפרשינן גבי צנים: **נשאו גדולות**. לאחר מיתת האב ישאו נמי קטנות: **והו חומר בצננות**. היכא דצנות יורשות מיהא דצנים יורשין ואיכא נתיב גזית בדידיהו שבעות מוות מן הנכסים מרובין דמתנן בריש פירקין דלקמן [נ"ע] הנכים יירשו והבעות מוות

דהכי הוה תנאי כתובה בן נוקבן דיהוין ליכי מינאי איוון ממנכסי כו' [תמונות נכד:] [ואין נוונות ^[א] מן הנכסים. הקטנות מן הגדולות דממקום שהן וירשות כל הנכסים ליכא תנאי כתובה דמוון בן נוקבן: ^[ב] גדול אחי. שנושא ונותן בנכסים ואיכא הנאה לימתי כי ממכסי מלבושים נאים כי היכי דלישתמעו מיליה: **מאי דעבד עבד**. ולא יטלו כנגדו ומיהו לכמתלה אין לבזוז בממונן אחי כל כ"י: **בשרא**. אדם בטל שאין להם ריוח בדבר: **מאי קאמר**. דמתני' לפי משמעותה קשיא רישא לסיפא דקמיני רישא נשאו גדולים ישאו קטנים והדר תני אס אמרו קטנים דמשמע לא ישאו קטנים: **ועמדה וינסא**. והכניסה כל נכסיה לבעלה דדרך נשואה: **בעל לוקח פוי**. מי שזוירו רבנן בנכסי אשמו בין בחייה בין לאחר מיתתה דקין לוקח או דקין יורש ונפקא מינה לכל דינין החלוקין בין מקח לירושא כי הנך לקמן בשמעתין: **ישאו קטנות מצעל**. חלקם המגיעם. אלמנה יורש הוי: **ישאו קטנות לבעל**. מממון אביהן המונח ועומד עדיין בתפוסת הבית כנגד אותו ממון שנטלה הגדולה: ומקשינן **ופסני ר' חייא נשאו גדולות לבעל ישאו קטנות מצעל**. אלמא מיד הבעל מוציאם מכלל שהכניסה לו כל הממון ואפי' חלק הקטנות ושמע מינה מדמוציאין מידו דירוש הוה דאי לוקח הוה מלוה על פה הוה ולא טריף ממשעבדי. ומשני לעולם לוקח הוי מיהו מלוה בשטר היא האי פרנסת הקטנות דשאני פרנסת נשואין דאית לה קלא וכמלוה בשטר דמיא הלכך טריפא ממשעבדי ומוציאין אפי' מיד הלקוחות דגרסין ב' מילאת האשה [תמונות סט:] האמין ששיעבדו מוציאין אפי' מיד הלקוחות לפרנסה ואין מוציאין למזונות וכל שכן מן הירושין ולעולם אימא לך לוקח לא לענין לזונה ואללה וישאלת לא בגינן מצעל: **אמר ליה רב פפא לרבא**. דבעי למפשט מדרכי חייא ריש הוי: **לאו היינו דשלח רבין כו'**. ומהא איכא למפשט שפיר דירוש הוי: **אלמנאנו נוונת**. נתנאי כתובתה שך כתב לה והא תהא יתבא צביתי ומיתונא מנכסי כל ימי מיגר ארמלותין [סס נכד:] **ניוסא בנא**. והכניסה הנכסים לבעלה אלמנאנו נוונת מנכסיו: **מסא בנא**. וירשה בעל: **אמר רב יהודה כו'**. אמורא הוה: **ואמרו אלמנאנו נוונת**. דלעולם היא נוונת עד שנתשא או שתמצע כתובתה או שירלו הירשין ליתן לה כתובתה דלאמרינן בכתובות [סס:] **אי אמרס בשלמא**. בעל בנכסי אשתו אפילו צביה יורש הוי משום הכי קמיני נישאלת הבת אלמנאנו מונת מנכסיו דלע"ג דמוון האשה והצנות לא טרפא ממשעבדי דהיינו לקוחות מירושין מיהא גביא: **אלא אי אמרס לוקח הוי אמאי נוונת**. והתנן בהנזקין [גיטין ד' מה:] אין מוציאין למזון האשה והצנות מנכסים משועבדים מפני תקון העולם: **והא סנן**. בצבורות: **שאין חוזרין**. לבעליהן שאין חוזרין אלא ממכר: **בצבורא**. חלק בצורת הכזור דמפרש הסם [בסורות נכד:] ממנה קרייה רחמנא למא לו פי שנים [דפרי"ש סא]:

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

והא תנאי ^[א] שמין את המחוברין ללוקח אמר עולא לא קשיא יכאן בבנו כאן באחר הוואיל ודעתו של אדם קרובה אצל בנו: **מתני'** הניח בנים גדולים וקטנים אין הגדולים מתפרנסין על ידי הקטנים ולא הקטנים נוונין על הגדולים אלא חולקין בשוה ינשאו הגדולים ישאו הקטנים ואם אמרו קטנים הרי אנו נושאין בדרך שנשאלתם אתם דאין שומעין להם אלא מה שנתן להם אביהם נתן הניח בנות גדולות וקטנות אין הגדולות מתפרנסות על ידי הקטנות ולא הקטנות נוונות על הגדולות אלא חולקות בשוה נשאו גדולות ישאו קטנות ואם אמרו

קטנות הרי אנו נושאות בדרך שנשאלתם אתם אין שומעין להן זה חומר בבנות מבכנים שהבנות נוונות על הבנים ואין נוונות על הבנות: **גב' אמר רבא** יהא גרול אחי דלבש ואיכסי מביאת מאי דעבד עבד והא אנן תנן אין הגדולים מתפרנסין על הקטנים מתני' יבשרא שרכא שריטא מהו דתימא ניהא להו דלא גניול קמ"ל: נשאו גדולים ישאו קטנים: **מאי קאמר אמר ר' יהודה** הכי קאמר נשאו גדולים לאחר מיתת אביהן ישאו קטנים לאחר מיתת אביהן אבל נשאו גדולים בחיי אביהן ואמרו קטנים לאחר מיתת אביהן הרי אנו נושאין בדרך שנשאלתם אתם אין שומעין להן אלא מה שנתן להן אביהן נתן: הניח בנות גדולות וקטנות: שלח ליה אבוה בר גביא לרבא ילמדנו רבינו ^[א] לוותה ואכלה ועמדה ונשאת בעל לוקח הוי או יורש הוי לוקח הוי ומלוה על פה אינו גובה מן הלקוחות או דלמא יורש הוי ומלוה על פה גובה מן הירושין אמר ליה תנינא נשאו גדולות ישאו קטנות מאי לאו נשאו גדולות לבעל ישאו קטנות מבדל לא נשאו גדולות לבעל ישאו קטנות לבעל אינו תני ר' חייא נשאו גדולות לבעל ישאו קטנות מבדל דלמא שאני פרנסה דאית לה קלא א"ל רב פפא לרבא לאו היינו דשלח רבין באגרתיה ^[א] מי שמת והניח אלמנה ובת אלמנתו נוונת מנכסיו נשאת הבת אלמנתו נוונת מנכסיו מתה הבת אמר רב יהודה בן אחותו של ר' יוסי ^[א] (בן) חנינא ע"י היה מעשה ואמרו אלמנתו נוונת מנכסיו אי אמרת בשלמא יורש הוי משום הכי אלמנתו נוונת מנכסיו אלא אי אמרת לוקח הוי אמאי נוונת מנכסיו אמר אביי אי לאו דשלח רבין אנן לא ידעינן והא חתנן יללו הן שאין חוזרין ביובל הבכורה והירורש

קלט.

והתניא שמיין. גרסין דברימא היא בתוספתא דכתובות כמו שפירש ר"ש: **בשרבא**. בכל הספרים כתוב שרכא בריש ^[א] ובערוך גרס שדכא גדליה והוא לשון שקט כמו ושקטות הארך ומתגרמנין ושדיכת ארעא (שפוט"ס ה) כלומר אדם בטל ושקט אינו עוסק בכלום וכן יודע ליד אש שדה ומתגרמנין נחשדנן (בראשית כה) שהיה נח ושקט ובהסבול (צ"ק דף כג: ושם) ממיל ואלו דיקלא צינא לגבי קיני דשדכתי:

והיוורש וזונוות ממנוון הבנים בבכסין מיעטין והבנים ישאלו על התפוחים: ילמדנו רבינו. בתולה או אלמנה שלוותה ממון מאחריה ואכלה ואח"כ עמדה ונישאת לבעל קודם שתשלים התיאור לבעל נכסים מאי א"ל בעל בבכסי אשתו (יש לו דין) לוקח הוי או יורש הוי. [לוקח הוין] ולא יפרע כלום משום דמלוה על פה אינה גובה מן הלקוחות דלית ליה קלא למלוה על פה. או דלמא יורש הוי וגובה, כי: מאי לאו נשאו גדולות לבעל שלוו והתפרנסו מממון הקטנות וינשאו לבעל הגדולות ישאו קטנות מה שלוו ואכלו אחיותיהן משלוחן ישאו מממון הבעל אלמא דבעל בבכסי אשתו יורש הוי ויש לו דין יורש ומלוה על פה גובה מן הירושין. לא לעולם אימא לך לוקח הוי ומתני הכי נשאו גדולות לבעל מתפרנסת הבית הכי נמי בשנישאו קטנות לבעל יטלו כנגדן: והחזיר ר' חייא. בפירושו כמו דאמרין פירקין ומשמע דירוש הוי: גבולות לוקח הוי. והכא מ"ט אלמא הקטנות מן הבעל לא הוי יורש (הוא) משום הכי גובה שאני פרנסה בשטל ממון מן הקטנות דקלא אית ליה וכמלוה בשטר דמי ומלוה בשטר גובה מן הלקוחות: א"ל רב פפא לרבא לאו היינו דשלח רבין באגרתיה. דבעל יורש הוי: מי שמת והניח. אשתו ובת יורש הוי ויש לו דין יורש ומלוה על פה גובה מן הירושין. לא לעולם אימא לך לוקח הוי ומתני הכי נשאו גדולות לבעל מתפרנסת הבית הכי נמי בשנישאו קטנות לבעל יטלו כנגדן: והחזיר ר' חייא.

בפירושו כמו דאמרין פירקין ומשמע דירוש הוי: גבולות לוקח הוי. והכא מ"ט אלמא הקטנות מן הבעל לא הוי יורש (הוא) משום הכי גובה שאני פרנסה בשטל ממון מן הקטנות דקלא אית ליה וכמלוה בשטר דמי ומלוה בשטר גובה מן הלקוחות: א"ל רב פפא לרבא לאו היינו דשלח רבין באגרתיה. דבעל יורש הוי: מי שמת והניח. אשתו ובת יורש הוי ויש לו דין יורש ומלוה על פה גובה מן הירושין. לא לעולם אימא לך לוקח הוי ומתני הכי נשאו גדולות לבעל מתפרנסת הבית הכי נמי בשנישאו קטנות לבעל יטלו כנגדן: והחזיר ר' חייא. בפירושו כמו דאמרין פירקין ומשמע דירוש הוי: גבולות לוקח הוי. והכא מ"ט אלמא הקטנות מן הבעל לא הוי יורש (הוא) משום הכי גובה שאני פרנסה בשטל ממון מן הקטנות דקלא אית ליה וכמלוה בשטר דמי ומלוה בשטר גובה מן הלקוחות: א"ל רב פפא לרבא לאו היינו דשלח רבין באגרתיה. דבעל יורש הוי: מי שמת והניח. אשתו ובת יורש הוי ויש לו דין יורש ומלוה על פה גובה מן הירושין. לא לעולם אימא לך לוקח הוי ומתני הכי נשאו גדולות לבעל מתפרנסת הבית הכי נמי בשנישאו קטנות לבעל יטלו כנגדן: והחזיר ר' חייא.

בפירושו כמו דאמרין פירקין ומשמע דירוש הוי: גבולות לוקח הוי. והכא מ"ט אלמא הקטנות מן הבעל לא הוי יורש (הוא) משום הכי גובה שאני פרנסה בשטל ממון מן הקטנות דקלא אית ליה וכמלוה בשטר דמי ומלוה בשטר גובה מן הלקוחות: א"ל רב פפא לרבא לאו היינו דשלח רבין באגרתיה. דבעל יורש הוי: מי שמת והניח. אשתו ובת יורש הוי ויש לו דין יורש ומלוה על פה גובה מן הירושין. לא לעולם אימא לך לוקח הוי ומתני הכי נשאו גדולות לבעל מתפרנסת הבית הכי נמי בשנישאו קטנות לבעל יטלו כנגדן: והחזיר ר' חייא. בפירושו כמו דאמרין פירקין ומשמע דירוש הוי: גבולות לוקח הוי. והכא מ"ט אלמא הקטנות מן הבעל לא הוי יורש (הוא) משום הכי גובה שאני פרנסה בשטל ממון מן הקטנות דקלא אית ליה וכמלוה בשטר דמי ומלוה בשטר גובה מן הלקוחות: א"ל רב פפא לרבא לאו היינו דשלח רבין באגרתיה. דבעל יורש הוי: מי שמת והניח. אשתו ובת יורש הוי ויש לו דין יורש ומלוה על פה גובה מן הירושין. לא לעולם אימא לך לוקח הוי ומתני הכי נשאו גדולות לבעל מתפרנסת הבית הכי נמי בשנישאו קטנות לבעל יטלו כנגדן: והחזיר ר' חייא.

אמר ר' יהודה על ידי היה מעשה. שאיירי כן ובאו לפניו לדין ואמרו חכמים דאפי' דמתה הבת והואיל שהנכסים שהנכסיה לו בידו הן דין הוא דנוונת: אי אמרת בשלמא דהאי בעל יורש הוי. בבכסי אשתו משום הכי נוונת האלמנה דקודמה שטר כתובתה שנתייבד לה בעלה במזונותיה מקמי דתפלה ליה האי ירושה לבעל משום דאין יורש אלא לאחר מות אשתו ומשנתכנה דקודמה שבידו אלמנה קודם שעבדו של בעל אלא אי אמרת לוקח הוי אמאי נוונת הוא קיייל אין מוציאין לפזון האשה והבנות מנכסים משועבדים מפני תקון העולם והני נכסים משועבדים הוה לבעל משעה שהנכסיהו לו אשתו. אלא לאו שימ יורש הוי ומשום הכי נונית. ואם נפשי לומר אי קדם שטר כתובתה מן הבעל שהוה חלוקת ואיכא למימר בדין הוא ואתא אפי"ה דקדם אינה נוונת דכפרשי' לעיל מפני תקן העולם: אלו שאין חוזרין ביובל. דלא חשיב כוביני דהדרי משום דוכיניהו דחמנא

עין משפט ונר מצוה

קעז א מיי פיי"ב מהל' זסי' ומתנה ל' י' סמג עשין פ' טו"ט ע"ח

קעז ב מיי פיי"ט מהל' גלותה ל' י' (ו)פירט' מהל' אריות ל' כ' סמג עשין פ' טו"ט ע"ח ס' רפ' פט"ף ה':

קעז ג ד מיי מהלכות מלחמ' סס טו"ט"ש עס ספ"ף ג:

קז ה מיי פיי"ט מהל' אריות סלכ' כז טו"ט"ש אר"ט ס' ק"ב פט"ף טז:

קז ו א מיי עס הל' טו טו"ט"ש עס ס"ז:

קפא ח מיי עס הל' י' טו"ט"ש עס ס"ז:

קכב ט מיי פיי"ט מהל' מלוה ולה הלי"ב ופיי"ב מהל' זסי' הלי"ב סמג עשין פ' טו"ט"ש ח"מ ס' ק"ב פט"ף ה' וס' קל"ג ספ"ף ג טו"ט"ש אר"ט ע" ס' ט"ז:

קכג י כ מיי פיי"ב מהל' אריות הלי"ב סמג עשין ממ טו"ט"ש אר"ט ס' כ"ג ספ"ף ד (ו)כ"ד אלספ ע"ב

קכד ל מיי פיי"א מהל' אריות ויובל הל' כ והלכ' סא:

^[א] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[ב] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[ג] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[ד] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[ה] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[ו] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[ז] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[ח] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[ט] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[י] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[יא] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[יב] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[יג] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[יד] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[יז] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[יח] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[יט] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[כ] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[כא] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[כב] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[כג] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[כד] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[כה] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[כז] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[כח] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[כט] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[לא] יש מי שפירש בשברא מילבוס על משי. שיעורין, ועין דפרי"ש.

^[לב] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[לג] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[לד] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[לז] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[לח] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[לחא] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[לחב] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[לחג] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[לחד] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[לחז] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[לחט] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[לחטא] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[לחטב] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[לחטג] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[לחטגא] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']

^[לחטגב] [לנקמן קמנדו: א ויט' תוס': ד"מ קד. ד"ה הכי גרסנקן: ד] תמונת מוט', ^[לחטגג] [ז"ל ברבינו: א] בנדות נכד: א בפי"א: אהוי לקב, ^[לחטגגא] [ווי"מ תוס': נכד קמא נכד: ד"ה דרשני']